

Kjell Jansson, Svensk Energis nye vd:

"Hoppas nästa bil blir en elbil eller en laddhybrid"

Kjell Jansson tillträder som Svensk Energis vd i november. Det är ingalunda någon dununge som tillträder. Mycket av hans tidigare gärningar har kretsat kring energin. Nu får han chansen att vara med och forma framtidens energi-Sverige. Några ledord för arbetet blir stärkt förtroende och proaktivt arbete.

KJELL JANSSON blev Svenska Kraftnäts förste generaldirektör år 1992. Där stannade han i sex år när Tullverket kallade honom för sex nya år. Efter ytterligare två kortare generaldirektörsjobb hos NUTEK och SCB landar han nu som vd för Svensk Energi, där hans avsikt är att stanna i sex nya år.

Energifrågorna har följt honom hela tiden. I början av 80-talet arbetade han med fokus på energi- och industrifrågor på finansdepartementet. Samma dag som kärnkraftsolyckan i Tjernobyl 1986 fick han ansvar för energifrågorna på industridepartementet under Birgitta Dahl.

Utredande roller

Det blev som han uttrycker det en explosionsartad start på utredande om kärnkraften. Det gällde att hitta alternativ till den, där naturgasen var ett hett spår. Avvecklingsivern lugnade så småningom ned sig när skillnaderna mellan kärnkraft i öst och väst, på den tiden, blev tydligare.

Energiutredandet fortsatte. Under tullperioden ledde han utredningen om flexibla mekanismer – över Sveriges möjligheter vad gäller handel med utsläppsrätter – som gick i mål år 2000. En roll han fick mycket tack vare att han varit med och bildat den nordiska elbörsen Nord Pool under tiden på Svenska Kraftnät.

Alla dessa roller och uppdrag har gett stor insikt i den svenska energin och många kontakter med branschens medarbetare. Det är med andra ord en rutinerad herre som tar över efter Bo Källstrand som vd för Svensk Energi.

Vad tänkte du när du erbjöds jobbet?

– Spännande och intressant från första stund. Energi är en stor och samhällseligt viktig fråga. Allt skulle stanna om det inte fungerade. Vi ser inte heller någon fallande efterfrågan, prognoserna talar om en stadig ökning. Vi ser också nya spännande användningsområden för elen, elbilar t ex. Jag hoppas att min nästa bil blir en elbil eller en laddhybridbil.

Har du erfarenheter av samarbete med Svensk Energi?

– Utredandet har inneburit många kontakter. Det gäller både med de organisationer som gick ihop i Svensk Energi, som med själva Svensk Energi. Namnet är mycket väl valt, det förmedlar storlek och styrka.

Du saknar inte värmesidan inom Svensk Energi?

– När det gäller fjärrvärme så har många medlemmar i Svensk Energi intressen där. Fjärrvärmens byggs ut på ett bra sätt där underlag finns.

Svensk Energis nye vd Kjell Jansson ser fram emot att åter få fokusera på energifrågorna, som är viktiga för samhället.

Värmepumpar är ett diskussionsområde i sammanhanget. De är bra alternativ eftersom fjärrvärmens inte kan dras överallt. Där jag själv bor i Saltsjöbaden är fjärrvärme inte ett realistiskt alternativ t ex. Det borde gå att förena dessa intressen.

Hur uppfattas Svensk Energi tror du?

– Bland politiker och beslutsfattare uppfattas Svensk Energi som seriösa, där frågor belyses allsidigt. Det är viktigare än att bara synas, samtidigt som jag tror att föreningen kan synas ännu mer. Det finns t ex ett stort behov att stärka förtroendet för beslutsfattare inom branschen, det handlar ju om väldigt stora pengar. Föreningen är bra på detta redan men kan bli bättre. Beslutsfattarna finns både i stora och små företag. På mindre orter måste man kunna lita på sina lokala elföretag.

forts. →

Apropå Svensk Energis medlemsföretag, vad vet du om dem?

– Jag måste ut och lära känna alla medlemmar. Det gäller stora som små. Det gäller de som arbetar med produktion, elhandel, elnät och annat. Det finns också olika intressanta ägarformer. Jag lovar att förkovra mig. Jag ska besöka företagen och vara med på regionmöten, så att jag får insikt i vilka frågor som är viktigast för medlemmarna.

Blir det det första du gör?

– Ja, men jag ska också tala med personalen på Svensk Energi och folk i föreningens närhet. Där menar jag departement och myndigheter men även utredare och politiker. Det handlar om att kunna prioritera bland frågorna.

Vilka frågor känner du redan nu är viktiga?

– Frågorna om tillstånd att få bygga är viktiga. Vattenkraften är också viktig. Svensk Energi har pekat på

behovet av en utredning nu då vattenkraften riskerar att minska sin produktion när vattendomar omprövas. Det är extra känsligt eftersom mer vindkraft ska in i systemet och vattenkraften behövs som reglerkraft.

– EU:s ambitioner att minska utsläppen, öka förnybara energislag och energieffektivisera – de så kallade 20/20/20-målen – är också en mycket viktig fråga. Hur ska det gå till i praktiken? Här krävs en djup dialog med branschen, politiker men även Europaparlamentet och kommissionen. Europa har ju också energiförsörjningen, med koppling till beroendet av ryska importörer som en stor fråga.

Finns tankar om att utveckla verksamheten?

– Jag vill gärna bidra till att vi blir ännu mer proaktiva så att vi kan föregripa eventuella politiska beslut. Ambitionen ska vara att ligga före. EMIX-systemet är ett sådant exempel

där branschen nu arbetar vidare för att få ordning på det stora informationsflödet som finns.

– Utvecklingen ska också utgå från vad styrelsen och medlemmarna tycker. Det handlar mycket om att lyssna. Jag vill dessutom tala med personalen för att höra vad de brinner för. Om de får arbeta med vad de passar för så ökar förutsättningarna för att utvecklas.

Vem är Kjell Jansson privat?

– Jag är född 1949, gift och har två vuxna döttrar. Mycket av fritiden går åt till snickrande på sommarhuset ute på Yxlan i Stockholms skärgård. Minst två veckor varje år tar vi snipan ut till ytterstjärngården också. Ett favoritställe är ögruppen Fredlarna, där jag varit sedan 1958.

Det ryktas om ett idrottsintresse?

– Jaså, ja, jag spelar veteranishockey två gånger i veckan. Hockeyintresset har funnits ända sedan uppväxten

Sust – unik svensk satsning på miljöteknik och energieffektivisering

Den 1 september startade företaget Sustainable Innovation AB (Sust) som ska ägna sig åt utveckling av miljöteknik och energieffektivisering. Ett unikt samarbete med 13 svenska företag bakom och med stöd från Energimyndigheten.

SUST BEDRIVER projektverksamhet i hela landet, med kansli och en stor del av verksamheten i Amiralitetshuset på Skeppsholmen i Stockholm. För närvarande arbetar 10 personer inom programmet och ambitionen är att ett 80-tal personer framöver ska vara sysselsatta med olika projekt.

Sustainable Innovations vd Patrik Nilsson förklarar vad det är som gör just denna satsning så unik:

– Det finns flera saker som är unika med Sust. Vårt uppdrag, att göra goda idéer till företag kanske liknar uppgiften hos andra företagsinkubatorer (organisationer som stödjer entreprenörer, vanligen nystartade företag som jobbar med en ny innovation). Den viktigaste

skillnaden är att vi har en tydlig koppling till etablerade företag i form av våra medlemmar.

Företaget är politiskt obundet och ägs av en förening som idag har 13 medlemmar. Medlemmarna är företag med verksamhet i Sverige som utser styrelsen för Sustainable Innovation AB.

Kunderna redan med

De idéer som förverkligas i projekt eller inkubatorföretag hos Sust har alltså tillgång till de blivande kunderna redan från början. I många fall kanske existerande behov på nya, kommersiellt gångbara lösningar ligger bakom. En annan unik aspekt är att Sust ger möjlighet för företag att bedriva gemensamma projekt, t ex om energibolag, fastighetsbolag och IT-bolag tillsam-

Det finns en enorm utvecklingspotential på sikt för energieffektivisering, menar Patrik Nilsson som är vd för Sustainable Innovation AB – en ny svensk aktör på området.

mans vill bedriva projekt kring energieffektivitet i fastigheter. Det innebär en möjlighet att gå från ord till handling, menar Patrik Nilsson:

– Att det är kraftsamlande illustreras tydligt av vår lista på medlemsföretag. Vi ska verka för energieffektivisering i vardagen – i hemmen, transporter och i fastigheter – och det är i dessa branscher som flertalet av våra medlemsföretag verkar. Sedan finns en

i Stockholmsförorten Rågsved. Vi hade ett mycket bra pojklag där. Har också spelat bandy en tid när jag bodde i Skutskär på 60-talet. Det kanske går långsammare idag när vi spelar hockey men det är ändå en mjuk sport jämfört med t ex fotboll. Idrottandet har genom åren kostat två trasiga knän, i samband med just fotboll.

Sista frågan. Har du fått höra att du liknar Björn Borg?

– Jo, någon har sagt det tidigare, om en bild som ligger på SCB:s hemsida. Där upphör likheterna, jag har aldrig spelat tennis. Däremot får jag väl erkänna att jag börjar närma mig golfäldern.

DÄR TACKAR VI KJELL JANSSON OCH ÖNSKAR LYCKA TILL PÅ SVENSK ENERGI.

KALLE LINDHOLM

Frågan om vattenkraftens produktionsförmåga blir viktigare när nya energikällor ska in i elsystemet.

bred politisk konsensus och ett tydligt uppdrag från exempelvis Energimyndigheten att detta är viktigt. Sust är den enda arenan där näringsliv, politik och myndigheter samlats under ett tak för att se till att goda idéer blir kommersiella succéer.

Det finns två mål för vad som ska komma ut ur verksamheten. Det första är företag, produkter och innovationer som bidrar till att öka energieffektiviteten i vardagen. Det andra är en större medvetenhet om och ett ökat fokus på dessa frågor. Däremot är det ingen lobbyorganisation. Äganderätten till de innovationer och produkter som kommer ut skiljer sig åt från fall till fall beroende på finansiering, uppdragsgivare och ägande.

En grundläggande inriktning är att det som görs är tillgängligt för alla medlemsföretag – men immateriella rättigheter, ägandeskap och liknande beror på upplägget. Inkubatorföretagen blir företag med rättigheter som tillhör deras ägare, medan specifika projekt kan bedrivas på uppdrag av en eller flera medlemmar. Då kan de kommersiella rättigheterna tillhöra uppdragsgivarna.

Fler är välkomna

– Vi räknar med att få med något eller några ytterligare medlemsföretag. Internationella energiorganet

IEA uttrycker att effektivare energianvändning i slutanvändarledet ska stå för två tredjedelar av de utsläppsminskningar som kan uppnås på några decennier. Det finns en enorm utvecklingspotential på området, och en enorm marknad för de innovationer och företag som Sust producerar, säger Patrik Nilsson.

Verksamheten fokuserar på och bedrivs i Sverige, men både de företag som står bakom verksamheten och de företag som ska skapas i inkubatorn har ett internationellt perspektiv. Behovet av energieffektivisering är globalt, inte nationellt, så sannolikheten är stor att det som produceras inom Sust bidrar till Sveriges och svenska företags konkurrenskraft. Resurserna tas in på olika sätt berättar Patrik Nilsson:

– Vår grundfinansiering består av medlemsavgifter från de företag som står bakom Sust. Därtill kommer separat finansiering av såväl projekt som inkubatorföretagen via beslut från berörda medlemsföretag och/eller Energimyndigheten. Eventuellt kan andra finansierare också tänkas vara intresserade av att finansiera enskilda projekt.

Staten "får sitt"

Statens roll är indirekt. Energimyndigheten har ett specifikt uppdrag att stötta projekt som ökar energieffektiviteten.

De 13 företagen bakom Sust

Telenor
Scania
Vattenfall
Sjätte AP-Fonden
Riksbyggen
Sustainable Technologies Fund
Logica
JM
Fagerhult
YIT (Allmänna Ingenjörbyrå)
Fortum
Göteborg Energi
ÅF

Dessutom har företaget stöd från Energimyndigheten.

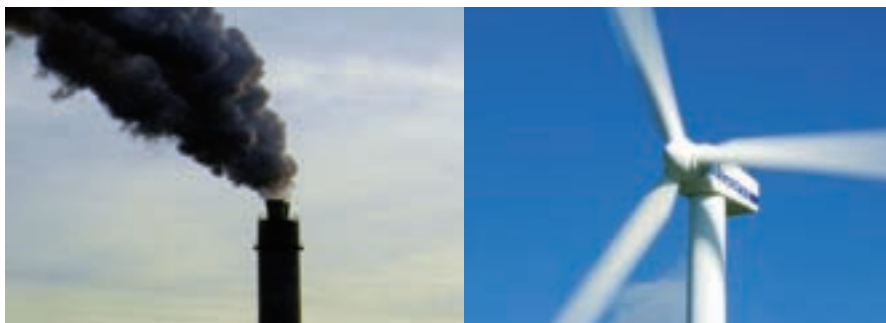
Sust har god kontakt med myndigheten för att säkerställa att projekt och innovationsverksamhet ska harmoniera också med statens önskemål.

Sust ska bedriva en omfattande kommunikation, dels av faktiska resultat till medlemsföretag och andra intressenter, dels kring energieffektiviseringsfrågor i syfte att öka medvetenheten och intresset för detta område. Exakt hur och var kommer att märkas, menar Patrik Nilsson.

ANDERS KJELLSTRÖM
anders@electrotest.se

INGA ENTYDIGA SLUTSATSER OM MILJÖVÄRDERING AV EL

Vilken energitillförsel ändras om något ändras som påverkar energianvändningen? Den frågan har Energimyndigheten försökt besvara – men det finns inga enkla svar. Koldioxidfaktorn för el kan med olika antaganden variera mellan 0 och 1 kg koldioxid per kWh.

Energimyndigheten konstaterar i en rapport att det är svårt att säga vilken energitillförsel som ligger på marginalen. Bäst är att effektivisera och att kunden väljer produktionspecificerad energi, t ex el från vindkraft.

ENERGIMYNDIGHETEN publicerade den 25 september en rapport om koldioxidvärdering av energianvändning kompletterad med en checklista med råd för att minska utsläppen av växthusgaser.

Energimyndigheten har i rapporten försökt beräkna vilken förändring av koldioxidutsläpp och primärenergianvändning som sker vid minskad eller ökad energianvändning. Energimyndigheten anser att det inte finns några entydiga slutsatser och menar att det inte i förväg går att förutsäga hur förändringen påverkar.

Effektivisera är bäst

Energimyndigheten rekommenderar därför i första hand att energieffektivisering genomförs. Vidare rekommenderar myndigheten att man som kund ska välja produktionspecificerad energi. I den mån det inte går att minska energiåtgången och klimatutsläppen uppmanas användaren att klimatkompensera (se faktaruta).

Svensk Energi har i olika sammanhang lyft fram svårigheterna både med att klimatvärdera energianvändning och att beräkna primärenergiåtgång särskilt för el.

Svensk Energis vice vd, Per-Olof Granström, kommenterar:

– Vi välkomnar Energimyndighetens bedömning att klimatvärdering och primärenergiberäkning av elanvändning inte är enkelt och att det inte finns några entydiga svar.

Svensk Energi instämmer

Per-Olof fortsätter:

– Vi ser det som mycket positivt att Energimyndigheten lyfter fram att minskad slutanvändning av energi bör vara prioriterat, vilket även är centralt i branschens grundsyn. Vi anser också att det är positivt att myndigheten pekar på produktionspecificerad eller ursprungsmärkt el som ett redskap i sammanhanget.

I EU pågår just nu en diskussion om ursprungsmärkning av el, där Svensk Energi hoppas att ursprungsmärkningen ska få ett harmoniserat regelverk som behövs på EU-nivå för att minimera risken för att energi dubbelräknas.

Materialet i sin helhet går att ladda ner på:
www.energimyndigheten.se/sv/Press/Nyheter/Klimatvardering-av-energi-har-ingen-enkelt-svar/

KALLE LINDHOLM

Vad innebär det att klimatkompensera?

På Energimyndighetens hemsida står att läsa hur klimatkompensation går till. Företag och organisationer kan i huvudsak klimatkompensera på två sätt:

- Anlita ett företag eller en organisation som erbjuder klimatkompensation. Dessa företag/organisationer kan oftast erbjuda en total-lösning. Det innebär att de beräknar hur stora utsläppen är som ska kompenseras samt erbjuder reduktionsenheter (kopplat till ett visst handelssystem) för att kompensera dessa utsläpp.
- Genom att beräkna själv hur stora de egna utsläppen är och därefter köpa de reduktionsenheter som behövs från företag/organisationer som erbjuder klimatkompensation.